

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-ниң Дээди
Соединия болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

1966 ч.
НОЯБРЬ
15
ВТОРИК
№ 269 (6600).

Өрттээ 2 көп.

БНП-ниң IX-сездининге СЭКП-ниң төлээлери чорупкан

Болгарияның Коммунисттик партиясының Топ Комитетинин чаланын Вугаар БНП-ниң IX сездининге киржири-биле Совет Эвилелиниң Коммунисттик партиясының төлээлери СЭКП ТН-ның Чингине секретары Л. И. Брежнев баштадыр Софияже чорупкан.

Внуково аэродромга төлээлери өтөр Г. И. Воронов, А. П. Кирилленко, А. Н. Носыгин, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслев, А. Н. Шелепин, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, Д. А. Кунаев, Д. Ф. Устинов болгаш оон-даа ескелер барып узган.

Совет Эвилелиниң Коммунисттик партиясының төлээлери эл Л. И. Брежнев баштадыр болгаш найыспалда чедер болгаш ноябрь 13-те София хоорайга аян-чоруу-ту кылып, хүнүн ийги чартында болгаш улустун шыңчы огу, Совет Эвилелиниң улуг өнүкү Георгий Димитровтун мавзолейинге Совет Эвилелиниң Коммунисттик партиясының төлээлеринден чек салган.

Н. В. ПОДГОРНЫЙ АВСТРИЯЖЕ ЧОРУПКАН
МОСКВА, (СЭТА). СССР-ниң Дээди Соединия Президиумунун Даргазы Н. В. Подгорный албаный аян-чоруун кылып, Москвадан Венаже чорупкан.

Совет Эвилелиниң кирүне тунтары-биле шиметтинген Внуково аэродромдан Н. В. Подгорный А. Н. Носыгин, Г. И. Воронов, М. А. Суслев, Б. Н. Пенюмарев олар узган.

СОВЕТ ЧАЗАН ТӨЛЭЭЛЕРИ—КАБУЛДА
КАБУЛ, (СЭТА). Афганистанниң чаланын чаланын Вугаар Совет чазан төлээлери СССР-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазынын ораактызы М. Т. Ефремов баштадыр Кабулда барган.

Совет Эвилелиниң деткимче-биле туттуткан Дош-Ширхан порт аразының автомобиль оруун аждары-биле хол-баштыр болур байырлалга киржири-биле ол төлээлери мында чедер берген.

Бежен чылга чогаадыкчы чедишкннер-биле

Аныяк Тываның амылчы чоннары СЭКП-ни болгаш Совет чазанты дол-гандыр улам-на сырый каттышпышаан, Октябрьниң 50 чылчыне база-ла аажок улуг перспективаларыг кирипкен. Бо төгүлүг болушкуннарның байырлалына экономиканың болгаш культураның хөгжүлдүзүнүн талазы-биле чаа чедишкннерлиг ужуражырының социалисттик чарыкы республиканың хоорайларында, суурларында, фермаларда, бригадаларда, малчын аалдарда калбарган, СЭКП-ниң XXIII сьездининиң шийтирлерин практиктиг амыл-чоруулгазының программасы болдуруп алган күш-аымылчы ки-жилер бедиткен хүлээлгелерни бо хүннерде алган амылдап турар.

Төгүлүг байырлалга кандыг чедишкннерлиг ужуражырының улуг чаагай сорулгалары Тываның культура-чырыдышыкын албан черлериниң болгаш чогаадыкчы амылданчыларының мурунда тодаргай салдынган.

Республиканың бот-тывынгыр уран чүүл коллективтериниң Совет эрге-чагырганың 50 чылчыга тураскааткан көрүлдө-фестивалының ийги ээл-чаз районнарда эгелей берген. Оң республика түнел көргүзүү удавас Кызылга болур. Бо болушкунга тураскааткан көрүлдө республиканың бү-гү-ле библиотекаларында чоруп турар. Оон аңгыда литература-болгаш музыка-биле эң дээр чогаалдары дээр республика конирузуу база чарлат-тынган. Тыва чогаалчылар, композиторлар, журналистер, эгелей чоруур авторлар үениң негелдезинге хамаарышкан чогаалдарчы чогаадып турар. Театр база-ла бодунуң репертуарын эң баштайгы социалисттик күрүмнүн тургустунганының оюнга болгаш В. И. Ленинниң төртүтүнгенден бээр 100 чыл болурунче угландырган, 31-ги сезонун Илчичиниң база «революция-ның рыцары» Ф. З. Дзержинскийниң ову-хевирлерин көргүзүп турар «Революцияның ады-биле» деп шижин-биле амыткан.

Бот-тывынгыр уран чүүлдүң хей-хей коллективтери боттарының ре-пертуарын база-ла бо төгүлүг болушкунга холбаштыр тургузуп турар. Бо чачын Кызылга районнарың өттүтүп концерттери болгаш чоюкта чаа агиткультбригадаларың республика көрүлдөзү болуп эртин. Аңаа Өвүр, Чөөн-Хемчик, Танды районнардан келгилер коллективтериниң көргөс-кен концерттеринде Улуг Октябрьниң болгаш В. И. Ленинниң дугайында номерлер хей болуп, идеялыг утка-шынары бедидип, көрүкчүлериң улуг үнелээшкннин чаалап ап, тиенекчилер болуп шыгараан. Эки амылдыг деп мактатырып турар клубтар, Куйлтура бажыңнары, библиотекалар чон ортузунда чорудуп турар амылын бо негелделерге дүшүрүп тургуску-лаан.

Бистиң республиканың культура-чырыдышыкын албан черлери, чогаа-дыкчы интеллигентилери Совет эрге-чагырганың 50 чылчыга белеткилдиг күштелдирип, аңаа телептиг, эки белеткерлиг ужуражыг дээр, бүгү-ле күшүтү үндүрүп амылдарын чакгыс-даа хүн кошкатпазы харысалгалыг улуг сорулга болуп салдынганы билдингир.

Бот-тывынгыр уран чүүл коллективтер бүрүзү чоңга көргүзөр концерттерин Октябрьниң, Коммунисттик партияның болгаш революстук эрес-маадырлыг чоруктарының дугайында ырлар, шулутер болгаш сцена-жыткан көргүзүлгөр дээр эске-даа патриотчу утка-шынарыг номерлер болдуруп херек. Ол шыкша бистиң театр концерт көргүзүлгелерин ба-за-ла бо негелделер Вугаар болдуруп.

Бежен чылга уткуштур чурулга уран чүүлүнүң амылданчыларының мурунда кандыг сорулга салдынганы чурукчуларын, уран шеверлерин боттарыңа-ла билдингир. Бистиң чурттуң, оң кижилериниң эрес-маадыр-лыг эртен орунтарын, бөгүнгү арын-шырайын чурукчулар тодаргай нис-ку уран-мергежилдиг талант-биле чуруп көргүзөр умжурлуг.

Литератураның болгаш музыканың эң эки чогаалдары дээр конирусту чарлаандан бээр элзеп үр болу берген. Шынында бо хүннерге чедир кири-ген чогаалдар конируч эвээш. Конирустун салдынган негелделерин Вугаар Тыва улустун хосталга болгаш хамаарышпас чоруу дээр база Тывага улус-чу эрге-чагырганы тургузар дээр демселдин, оң тиенелелерин, Комму-нисттик партияның болгаш Совет күрүмнүн үндөлөгичи В. И. Ленинниң дугайында, бистиң чуртта коммунисттик интеллигенци тургузарыга партия-ның ролун, совет кижилериниң маадырлыг күш-аымылын, коммунисттик өзү-биле чурттап, амылдап турарын, улустарың анык-дүмэ интернацио-налыг найыралын, совет патриотизминиң найгамчык күжүн, бистиң чурт-туң келир үезин көргөскен чогаалдары тургузар дээр амылдары чогаа-дыкчы интеллигентилериниң соңгаарлап болбас сорулгазы болу берген. Чогаадыкчы организацйаларың уауртунчылары бо талазы-биле амылдыг уауртуп чорууларын шуут-ла холга алыр херек.

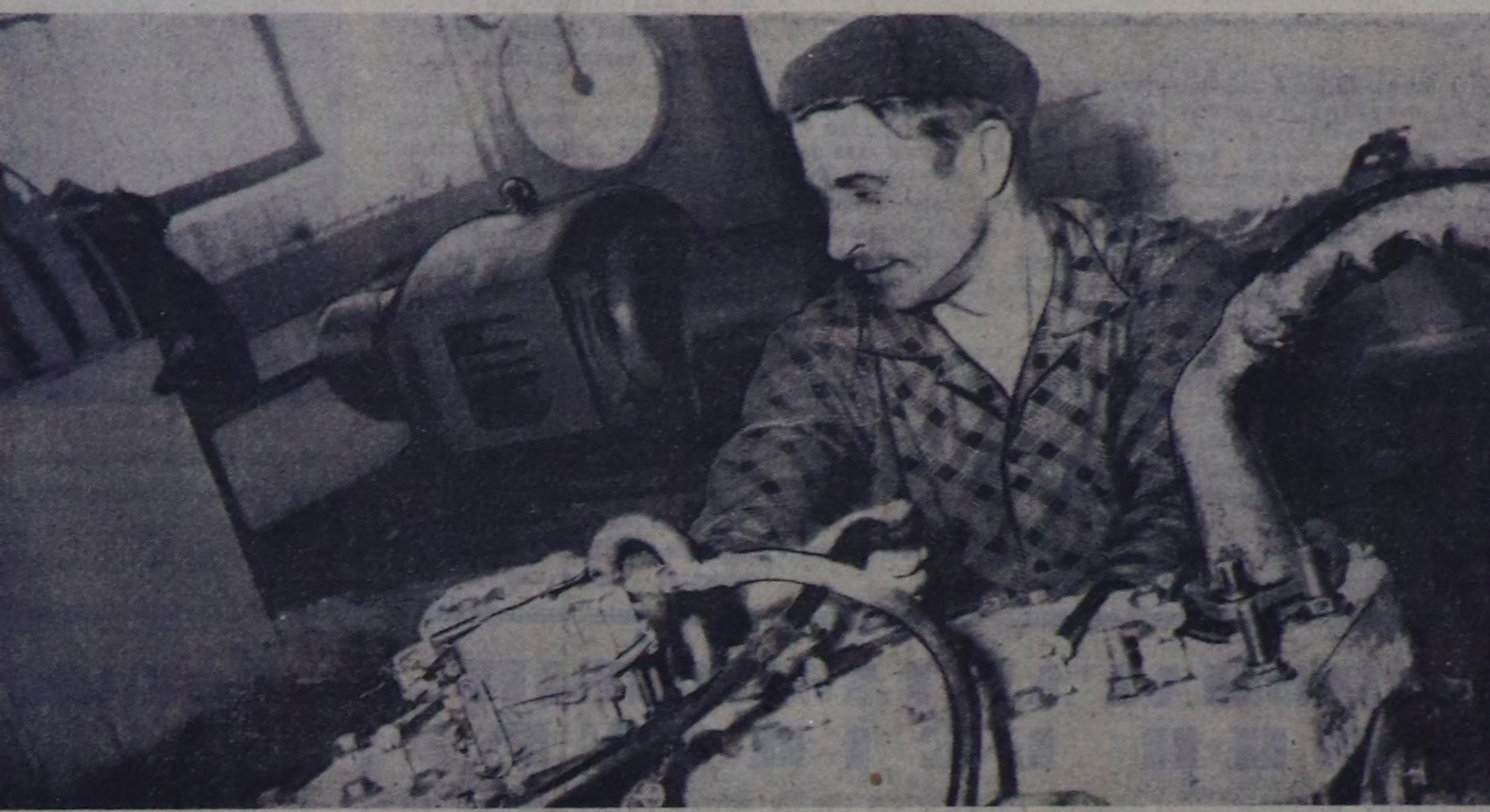
Клубтаанын, Куйлтура бажыңнарының, библиотекаларың, кызыл бу-луңнарың, кино четкилериниң, музейниң албан черлери боттарының чон ортузунда чорудар амылын Совет эрге-чагырганың 50 чыл оюнче дог ул-ландырар. Клубтарга, Куйлтура бажыңнарыга партия, Тарзан чурт, ин-тернационалыг найыраг, революстуч чаңчылар болгаш эске-даа темаларга хамаарышкан тематиктиг көжээлериң, кызыл партиялар, Ада-чурттуң дайынының киришкнчилери база хоочун салгалдыг кижилери-биле ужура-жылгалары доктаамал организацстап эртирер. Чоңга көргүзөр концерттер-ни тематиктиг болдурунче кичизингейи салыр. Куйлтура албан черлери-ни амылданчылары чогаадыкчы, тывынгыр өзү-биле амылдаар умжур-луг.

Библиотеканың амылданчылары номчулга конференцияларын, номнар тайылбырларын, делегелерин организацстаарын доктаамал чорудар. Республиканың А. С. Пушкин аттыг библиотеканың абонемент килдизи номчулук бүрүзү хей-ниити политиктиг номнары, а аныяк амылчын бу-рузу В. И. Ленинниң «Аныяктар эвилелиниң сорулгалары», «Улуг эге-лээшкн» деп амылдарын номчаан турарын чедип алырының сорулгазын салган амылдап турар. Бодунуң ыдыг үлгер-чиреңиң назза библиотекаларга непердеп, оларга методиктиг дуза чедирерин күштелдирер херек.

Тыва АССР-ниң Куйлтура министрствозу база оон уауртулгазында ха-маарышкан чогаадыкчы организацйалар, райүүскомнарның куйлтура ки-лидистри боттарының уауртукчу болгаш организацкы амыл-чоруулгазын Совет эрге-чагырганың 50 чыл оюнче улгандырар, аңаа телептиг ужура-жыг дээр бүгү-ле хемчеглерин ап чорудар.

Куйлтура-чырыдышыкын албан черлериниң ишти үргүлчү чылыг, чы-рык болуп, көрүштүг ыдылдар дериттинген, чон ортузунга куйлтура-мас-салыг амылдар чорударының таарымчалыг байдалдар тургустунган турар умжурлуг. Идеологтук фронтунуң бо зеноларын амыл-чоруулгазын ха-мыктын мурунда партияны уауртукчулар доктаамал кичизингейинге ап, оларның амылына советтер болгаш профсоюз, комсомол организацйаларының дузазы, доктаамал кирижилгези негеттинип турар.

Беш чылдын баштайгызын чедишкнниг доозаалыңар!

Чаа хүлээлгелерни алган

Бай-Тайга районунун төвү—Тээли суурда Ок-тябрь байырлалының бүдүрүзүндө ийи-ийи аал-ишти чурттаар алы ба-жын амылдап кирген. Оларның түдүгүн «Чаа-на көдөз түзүгү чериниң» механизастаттынган кө-жүп чоруур 463-ку ко-лонназының болгаш «Коммунисттин» сеп-телге-түдүгү эргелелини амылданчылары күс-тө-көн.

Совет күрүмнүн бе-

жен чыл оюн күш-септелге түдүг эргелелини амылданчылары күс-тө-көн. Чаа-на көдөз түзүгү чериниң механизастаттынган кө-жүп чоруур 463-ку ко-лонназының болгаш «Коммунисттин» сеп-телге-түдүгү эргелелини амылданчылары күс-тө-көн.

Чаа цех аныгдалда кирген

Ажыкчыларның шынары кызыл бөдүрүп турар продукцияга улуг сал-дарыг. Бир эвес ажыкчыларның шы-нары эки болза бөдүрүп турар про-дукцияның шынары база-ла эки бо-лур. Хлеб аймаал бөдүрүлгө аны-галдыр улуг ролдог. Ычканаш олар-ны белеткеп кылыр конируч нарын болгаш мергежилдиг ажыл. Ажыкчы-ларның даштык хевир, андын, чыды стандартка дүжүп турары кон-чүгүчүзү.

Кызыл хоорайның хлеб заводун улуг бөдүрүкчү машиналар-биле дерит-тинген. Мурмакчы бөдүрүлгелериң бирээш болуп турар. Хоникта 28 тонна хлебти, 15 тонна анык-бүрү хемжээлдиг буюмдар аймаал бөдү-рүп үндүрүп турар. Заводтун иже-нер-техниктиг амылданчылары чоюк-та аа ажыкчылар белеткээр чаа цехти амылдап кирген. Мурч мо-нунда ажыкчыларын далаанын сүе-биле холуур цехке бөдүрүп арга-биле белеткен кылып турган.

С. КЫЗЫЛ-ОЛ.

Шалыкын чорудуп турар

Чөөн-Хемчик районда «Сүт-Хол» совхозун механизаторлары көдөз ажыл-агый техникала-рының септелгелерин пал-лыкпын чорудуп турар. Ам 4 тракторун бүрү септеп дооскан. Ондар Маадыр-оолга уаурткан

торал септелгезинче кирген. Совхозтун фермалары маал чени сорту-п турар механизаторлар амылдап улгудас ол ажылды тараа чаштырар 3 ма-шинаны, 4 андаанын нерде септектилер бри-гадаларга каттыжарлар.

Сөөлгү үедө Кызылдын автосептелге заводунун кыл-ган ажылдарының шынары экижээн. Мону чедип алы-рынга дааскан амыл-херекти ак сеткилдиг, кызымак күүседир кижилерин салышкыны улуг. С. Я. Кондра-шев моторлар септеп, оон кезектери эки ажылдазын дээр таарыштыр дескилеп-хоюглар мергежилдиг кижин. Бо мастерниң ажылы чүгдө кончүг эки деп үнелелди алган.

Чурукта: С. КОНДРАШЕВ.

С. Феоктистовтун фотогу.

Ноябрьда доозар

Баа-Хем районун колхозтарының шаңнарында тараа арыглар маши-наларын даажы күсүгүн сөөлгү ай-нын ыржымын үрөп турар. Келир чылдын тарылгазына хергелээр үре-зинерин дүргө арыглап, саваалап алырын таражылар күзөп турар.

Элзеп хей он-он тонна үрезини арыглаан соонда ажил-агылдары агрономнары оон анализин кылыры-биле лабораторияже чоруткулаан.

«Ленинчи орук», «Коммунизмче орук», «Бүрүлгө», «Тинелге» колхозтарының үрезинге хергелээр-биле арыглаттынган тарааларының шынары бекки кондициялыг болган деп үнелеттинген.

Ноябрьның ийги он хонунда ра-йонун бүтү ажил-агылдары үре-биле лабораторияже чоруткулаан.

1967 ЧЫЛДЫҢ УЛУУНДЕ

Республиканың хергелекчилер эвилелиниң автотранспорт конторазының коллективин Улуг Октябрының 49 чыл оюнун байырлалының бүдүрүзүндө беш чылдын бирги чылдың он бир айларының планын күүсеткен.

Элзеп хей чолаачылар 1967 чылдың февральдын планын күүседип кирипкен. Оларга Кузнецов, Гоер, Пономарев бол-гаш Астафьев хамааржыр. Олар күш-аымылчы тиилелениң бе-лзеп коллективте бир дугаарында-ла Совет эрге-чагырганың 50 чыл оюнга бараалгадып турар.

Кызылдын №3 автоажыл-агый чериниң чолаачылары беш чылдын бирги чылын бедик бөдүрүлгечи көргүзүлгелер-биле доозуп турар. Октябрының 49 чыл оюнун бүдүрүзүндө боттары-ның чыл онаалгаларын күүсептишаан, олар ам 1967 чылдын кылыр ажылдарының планынче кирипкенер.

В. ШТОФ МОСКВАДАН ЧОРУПКАН

Герман Демократтыг Респу-бликаның Министрлер Чөвүлели-ниң Даргазы Вилли Штоф бол-гам оуу үдзүн кижилер Совет Эвилелинге найыралдыг аян-чо-руун кылып чораш, Москвадан Тарзан чуртутче чана берген.

АЯН-ЧОРУК ДООЗУЛГАН

Совет Эвилелинге албаный аян-чоруун дооскап, Канаданың даштыкы херектер министри Поль Мартин Ленинградтан Римге ужуда берген.

— Совет Эвилелинге таймы-ның аян-чоруун кылып чоруту-п, ыччангап ол чаагай сорулга дээр кыды амылдар бээр бис дорааның ийген турар мең—деп, Поль Мартин СЭТА-ның көр-сөндүзүлгө-биле беседизинге чу-галаан.

РЕВОЛЮЦИЯ ДУГАБЫН ЧУГААЛАП ТУРАП ЧУРУК

ОМСК, (СЭТА). Революцияның эң-не эргим тураскаалдыг черле-рин бо хоорайга келген кижин оң биографиялыгдан дораан тып алыр. Большевиктерниң чакыды-биле барып турган кудумчулар, бажыңнар, тура халыкшыкының штабтары, адык соонда, Совет эрге-чагырганы чарлаан Советтер-ниң Барыш-Сибирь сьездинин болгаш бажың хоорайның чаа чурундан тодаргай нисгүгү кел-лэр.

— Мадырлар революстуч туз-чурушкунарын бүрүтүп хоорай-ынын турган чертеге өзүң үг-ген 800 муң кижин чуртаалчылыг Омскиде Октябрь революциязы-биле холбашты болгаш совет ки-жилерге эргим үнелгү чүдүлдер кайы хей.

СОЛУН ТЫВЫШ

ПЕНЗА, (СЭТА). Карл Марк-стың «Капитализм» бирги то-мунун эземалдарың бо хоорай-да тыгылган, ону 1872 чылда Пе-тербургка орус чылга үндүргөн болган. Барык чүгү чыл мурдунда парлан үндүргөн ол ном ол-за хев-ээр эки камгалаттынны артык болган. Ур болганың армине-рының арам саргара берген ол номун иштете «Капитализм» эгерлериниң көрсөткүлери чора-ан.

Ол черде ном чымкычым. Пен-за бөдүрүлгелериниң бирээштин амылданчызы М. М. Мали-ков ол ному бүрүтүп бажың-се-риниң адында тып алган. Со-вет күрүмнүн 50 чылчыга бе-леткен турар делегелерге ол ном-ну салып делегээр.

СУНЬ ЯТ-СЕНГЕ

ТУРАСКААТКАН

МОСКВА, (СЭТА). Сунь Ят-сен-нин төртүтүгүн хүнүндө бээр 100 чыл болганыга холбаштыр аңаа тураскаал кылдыр СССР-ниң В. И. Ленин аттыг Күрүнө библиотеканыңга делегате амыт-тыган.

Ук делегир улуг кылат рево-люстучун портретинде амыт-тыган. Сунь Ят-сенин авто-графтарың, кылат болгаш орус дилдары оон ном чогаалдары. Кыдат революстуч шижээшкн-нин дугайында чугаалап турар чогаалдары мында делегээр.

МОСКВА, (СЭТА). Улуг кылат

революстуч-демократ, шылтара-гай политиктиг амылданчы, чо-нуу ас-кежип, дешилге болгаш демократия дээр улуг демселчи Сунь Ят-сенин төртүтүгүн хү-нүндө бээр чүгү чыл болганыга холбаштыр СССР-ниң Кызылга министрствозу кылат улустун алдарлар огу, Совет Эвилелиниң шыңчы өнүгү ол кижиниң портреттиг почта марказын парлан үндүргөн.

Чаа марка почта харылдазын-да кирген.

Завод директорунга сөстен берээл

БЕЖЕНГИ ЧЫЛЧЕ КИРИПТИВИС

Бистин чуртувустун улус ажил-агыйын хөг-жүлдерин беш чыл планының талазы-биле СЭКП-ниң XXIII сьездинин Директивалары бү-дүрүлгелерин амылчы экижизинге ма-галыг перспективалары тургускан.

Кызылдын алгы заводунуң амылданчылары бол-гаш инженер-техниктиг амылданчылары беш чыл планын хуусаа бетинде күүсөдиринин арга, курдавырларын санап, тыпканар. Чүгүң-даа мурдунда күш-аымылдын бөдүрүлгелерин база продукцияның шынары бедирлеринче болгаш тус-тус амылданчыларын, чехтерин, бригадалары аразына социалисттик чарыкты кал-бартырыңе онза кичизингейи салган.

Заводта партия, профбиледер, комсомол орга-низациялары болгаш администрация чери үстүн-де айттыгын сорулгаларын чедип алыр дээр то-даргай хемчеглерин ап келген. Ыччангап респу-бликаның хоочун бөдүрүлгелериниң бирээш—ал-гы заводунуң чүгдө Кызылдың эвес, а харын республиканың муракчы бөдүрүлгелериниң бир-рөөнүндө санадып турарыңа оон амылданчылары

чоргаарланып, улам шалыкын амылдап турар-лар.

Завод төгүлүг бешки чылдың баштайгызының планын шагдала сентябрының 20-де күүсеткен болгаш ам 1967 чылдың продукцияны берип ту-рар. Тозарадырга, бо чылдын тос-ла айларының дүргүзүндө заводтун амылданчылары планан ажыр 4123 ажеш хем ийдеги, 3012 ажеш кидис ийдегилери болгаш 1866 дөрбелчин дециметр ал-гыны камнап алганнар. Бо хире улуг чедиш-кинни алгы заводтун коллективни чүгдө күш-аымылдын бөдүрүкчүлүгү бедидип, кымылдарын шынары экижидип тургаш чедип алганын база катал демгелээр херек. Күш-аымылдын бөдүрү-кчүлүгү 1965 чылдыңга денээр, беш катал ескен.

Заводтун берип турар продукцияларының кө-вүдзенин база бир кол чылаагыны мында чы-дурган амылдар машиналарын тургусканы бо-лур. Ол машиналарын амылдап алыагынын соон-да кидис ийдегилери кылыр чүгдө көвүдзеп эвес,

харын-даа шынары дыка экижээн. Бо хүннерде хем ийдегилери даарып, кылыр чаа хевирин ма-шинанын тургускан болгаш шенеп көрүп турар. Ол амылдап алыагынын соонда хем ийдегилери оон катан улгудыр. Оон-биле калыч чаа аргадан кам-наттыгын алгы-кештерден эске хевирин про-дукцияларын завод кылыр апар.

Бөдүрүлгенин ийити амылчыны экижизинден амылданчыларын амыр акша-шапчыны база көвү-дзеп. Бир эвес эртен чылын бир амылчында айда ортумак телевир 93 рубль турган болза, бо чылдын тос айларының дүргүзүндө олар ортумаа-биле 117 рубльди ап келгенер. Амылданчыларын материалдыг сонургалын улгартыры-биле эки шынарыг продукция бергени дээр немелде ша-нал-төлөктерин доктаадып тургускан.

Базлар-биле амылдын анык-бүрү хевирлерин амылдап, аныктарын улуг салгалдыг кижилери-ниң маадырлыг күш-аымылын үлгер-чизинге кижизинден орадажып турар бис. Бисте чээрби болгаш оон-даа хей чылдарда амылдап келген-

нер хей. Чижээлээр, Хүрекен, Сундуй, Ваткин, Гаверченко, Охотников, Бархатаев, Белоногов болгаш оон-даа ескелер заводтун хоочун, дүржү-галыг болгаш мурмакчы амылданчылары болу-шаан, боттарының арга-дуржулганы өскөлгө-ламчыдып берип турарлар. Алгы заводунда он беш чылдан ажыр амылдап турар кижилериниң саны нинти коллектив кижитүнеринин он ажыг хуузу болуп турар.

Коллективтин партия, профбилел органнары болгаш администрация чери хоочун амылданчы-ларын арга-дуржулганын болгаш үлгеринге даан-гаш, күш-аымылчы көрүм-чүрүмү улам быжылгап турар. Ыччангап күш-аымыл чүрүмүн үрезинин дугайында чугаалар дыка ховартаан. Ийи-чангыс кыдыг таварыгалар заводка ховар дүвүрчөгү чүтүп кылыр амылдар болгаш амылданчыларын шынгын бүтүрүп шынышкынга таваржыр.

Алгы заводтун коллектив бо чылды алгы болгаш хем кылыларын бөдүрүп амылдап ма-териалдардан 70 муң дөрбелчин дециметр пест-тавынын болгаш 600 килограмм ажыг дүктү кам-

нап алырын хүдзөнгөн турган. Ол хүдзөлгөн Октябрь байырлалының мурдунда күүсөдирген. Чүгдө ам Спиридонов чакгыс бригадалыг бейин 4677 дөрбелчин дециметр саныла болгаш пест-таа-вынын камнап алган. Чаартыкчылар болгаш чогаа-дыкчылар боттарының тыныгыг, мерген чоруу-биле заводка хей камналганы берип турар. За-водтун хоочун амылчыны эш Кузмининиң сана-лын Вугаар, ийдегилери камналгалыг быжыр, дараанының түнелгезинде бо чылын он муң дөр-белчин дециметр хаму камнап алыр аргалыг болган бис. А ону ашмаже шийдер болза, он муң рубль-дир. Ындыг чаартыкчылар заводта он-он деп чугаалап болур. Бо бүгүгүн түнелгезинде завод күрүмгө он тос муң рубльдин немелде про-дукцияны берген.

Кызылдын алгы заводтун коллектив Ок-тябрының социалисттик Улуг революциязының 49 чыл оюнга телептиг ужурашкан. Бистиң коллек-тивизм амылдын темпини кошпатайы, Совет эрге-чагырганың бежен чыл оон болгаш Влади-мир Ильич Ленинниң төртүтүгүннен бээр чүгү чыл болурун оон-даа артык күлү күш-аымылчы чедишкннер-биле үткүрү деп шийтирлзген.

Г. САФИУЛЛИН,
Кызылдын алгы заводунун директору.

МОСКВА ЧООГУНГА УЛУГ ТИИЛЕЛГЕНИН 25 ЧЫЛЫ

Декабрь чокчулал кал чыдар. Чээрби беш чылдын мурнуна бүгү делегейнин кичээгенин бөлүчө хандыктан улут болушкунар ол айда болган. 1941 чылдын декабрыда Кызыл Армиянын шериглери Москвага чүктөөнү фашисттик дивизияларга күчүлүп согуш таварыштырып, оларны чылча шапкан болган найсымалдан ырадыр ап октапкан.

Найсымал ол кайгамчык болушкунун 25 чыл болуп оюн канчаар демделеп эрттирер деп турарыл дээрин чугаалап бээрин СЭТА-нын корреспондентини А. Мельников СЭП Москва хооромунун бири секретары Н. Г. Егорычевтен дилээ.

— Москва чоогунга тийелгенин 25 чыл оюнун байырлалына белеткенмишкан, москвалыклар база солдаттары болган офицерлери мичаардагы суртентин шаптарга найсымалдык ханаларынын чанынга хөрө-би-де дүй туруп, дайынын доза шапкан бистин күчүлүп Армияныска эң изин хулэп көрүшкүнүн сестерин хамыктык мурунда илгерилеу турар—деп, эш Егорычев чугаалаан. Москваны долгандыр камгалап быжыгаларын туруп, фронтуну чепсек, оок-чепсек, аш-чепсек—тийелгени чедип алмынга бүтү-ле оржежок чүбө-бизе хандырган күш-ажылдын кижилеринин, бистин алдарлыг хөрөжөншөрүнүн, аныктарыстын эрес-маадырлыг чоруу казан-даа утундурбас. Коммунисттик партияга удурутукан совет патриоттар Москва дээш тулушкунунага эрес-дидим болгаш туруштук чоруту, маадыр уузан-бозалды, тийелгеге чайгылыш чок күзөл-сорукту көр-

гүскен. Чанын дайыннын тилержи-панын найсымалдык чоогунга үзө шапкан, немец-фашисттик шериглерин тидеттирбес дугайына хоозун бодол хул-ыбалаандыр астей берген.

Совет улус ханынги фашизмдин чылча шаварына бүрүн шиптирлал болгаш чылча шаап-даа шыдаар дээринге делегей бүтүрөөн.

Партиянын Москва хоорай болгаш Москва область комитеттери Совет

рынга хойүдө дузалаан билдин-гир болгай.

Москваны чоогунга муң-мун совет дайынчылар маадырлыг чорукту көргүскен. Оларын иштинден хой кижилер тулушкунунагы шөлдеринге өлгөн. Бөрүп четтиришкенин илгерилеу москвалык оларнын дугайында чырыктылыг тураскаалды кезеде казалап чоруурлар. Эң калды-дошкун тулушкунуна болуп турган черлерге тураскаалдары бол-

Ала-чуртун касталгазы болгаш маадыршас чоруу дээш демиселге өлгөн дайынчыларга тураскаалдын ху-нун Москвага болгаш Москва обла-ска декабрь 4-те эрттирери шипти-рилээн. Ол хун москвалыклар Төрөн чуртун камгалакчыларынын акы-лунга хөрлеринге, хоорайларга бол-гаш суурларда туткан тураскаалдар-нын баарына венктарын салырлар.

Москва гарнизонун шериглери-биле калы ажылчы чоннарнын бай-ырыг хуралдарын декабрынын баш-тайгы хунеринде Москваны рай-оннарынга эрттирери айткан. Бай-ырыг хуралдар бугурулгелерге, ал-бан черлеринге болгаш өредилге чер-леринге база болуп. Москва дээш ту-лушкунунагы кижикчилерин ол хуралдарга чаап кедирер деп ту-рар.

Манеж шөлде делегейге залынга декабрь 5-те делегейге айттынар. Москваны болгаш найсымал обла-зын чуртукчулары Ала-чуртун Улуг дайыннга бараан болуурган ажылдарын анаа көргүзөр болгаш ук делегейге чогаалчылар, журналист-тер, композиторлар, архитекторлар—бүгү чогаалчык эвилелерин төлө-лекчилери кижир. Делегейге залынга көрүкчүлөр Москва дээш тулушкунунагы кижикчилери-биле, мичаарда тулушкунунагы чоруу-дулушкунун бижиг турган чогаалчы-лар болгаш солуннар корреспондент-лери-биле ужуражыр. Ол утундурбас хунерин шериг кинохрониказын

делеге залындан көрүп болур. Мур-нундагы фронт бригадаларынын ар-тистери мичаарда дайындажып тур-ган шериглерге көргүскен концертте-рин база көргүзөр. Архитекторлар 1941 чылда Москванын дугайын, ам-

гы хунерде Москванын дугайын ту-гаалап бээрлер.

Ала-чуртун Улуг дайыннга ба-раан болуурган шипилери болгаш фильмнери декабрынын баштайгы он хонунда найсымалдык театрлары-

га болгаш кино театрларынга көр-гүзөр.

Москва чоогунга немец-фашисттик эжилекчилерин чылча шапканын 25 чыл оюнун байырлалы декабрь 6-да Кремльдин Сьездилер ордунага байырлыг хурал-биле доостур.

СЭП-нин МХК-нин бири секретары Н. Г. ЕГОРЫЧЕВ-биле беседа

Армиянын болгаш Шериг-Далай Фло-дунун Бол политиктик эргелели-биле, СССР-нин Эртемир академиязы-нын Төгү институту-биле калы «Москва дээш улуг тулушкуну бол-гаш оон төгүлүп ужу-дузаны» деп аттыг эртем-теоретиктик конферен-циянын ноябрь 15—16-да эрттирер. Дайын чылдарынын сурагжаан шериг начальниктери, эртемденер, партия болгаш совет ажылдакчылары, моск-ва бугурулгелеринин мичаары уду-рукчулары конференцияга илетке-кылыр. Туланын төлөлекчилерин конференцияга база чаап кедирер. 1941 чылда Туланын маадырлыг камгалам найсымалды кам-галаан, бистин шериглеринин чедип-шиниктин дайынчы чоруулгала-

гаш тураскаал самбыраларын декаб-рынын бетинде ажылдарын айтты-турар. Бир чылдыг тураскаалы Ях-ромага тургузар болгаш анаа мөң-геде от кывар. Аныктарын күжү болгаш оларнын хөрөгилери-биле Москваны эрес-маадырлыг камга-лакчыларына тураскаалды Ленин-градское шоссеге тургузарын шипти-рилээн.

Москванын өлгөн камгалакчыла-рынын тураскаалын дайын чылдар-нын дайынчы техникасын тургус-кан тураскаалдарга тургузуп, мөңгө-жилер. Камгалактын мичаары шу-гуннарынга танкылар, артиллерия боолары, алдаржаан «Катюша», са-молет-штурмовик кезе-мөңгөдө тургустунар.

Москва камгалакчыларынын эрес-маадыр-лыг чоруун найсымал камгалакчынын кол шу-гуннарында тургускан тураскаалдарга мөң-гежидер. Кубинканын чоогунда Нар-Осано-ва-га тудар тураскаалдык телевилелин бо чурук-та көргүскен. Төлөвилелдин автору— архи-тектор Л. А. Рапопорт.

СЭТА-нын фотохрониказы.

ЛЕКЦИЯ ПРОПАГАНДАНЫН ДЭЭШТИН БЕДИДЕР

Чон ортузунга политик-кижи-дигелиг, таймлыр-массалыг ажыл-дарын калбартырынга идеология ажылдын чугула кезе— лекция пропагандазынын дээштин бедидер чугула— деп, СЭП-нин XXIII съездин онзалып айткан.

Барын-Хемчик районда «Билиг» нитилелин ажилчы чонор ортузунга лекция пропагандазын калбартырын өмкөн чыдаан элээн экижиктеп. Он ай иштинде районга 590 ажал лек-цияны номчан, анаа 23 мун хире кижик олуршкан. Көзө ажыл-агый-нын экономиказын, делегей бай-далынын, мурнакчыларын дуржу-газын илгерилегенин, аныктар-нын кижизилегенин талазы-биле темаларга хой лекциялар номчутту-ган.

Пропаганданын бо хевиринде хаа-ра туттуган эштер коммунисттерин болгаш кижик эвостерин идея-политиктин билинин дененин бедиде-ринге, ажилчы чонун марксизм-ленинчи теория-биле чепселдирерге, эртемдин, техниканын болгаш эконо-миканын чедикшилерин таймлыр-ларынга мергежи бар чыдары өөрчүтү. Оон түнелгине номчутту-нуп турар лекцияларын амырал-биле сырый хармылаан, бугурул-генин мурунда салдыган сорулгаар-

ны чедикшинин шиптирлээринче улаанган дээштин садыр, кижизил-дигелиг характери, утка-шынын экижөөн.

Районун «Большевик» колхозта А. Шаалы, Х. Отуган, Н. Ортен-оол; «Барлык» колхозта Ч. Чылбак-оол, Б. Эртин, К. Очур-оол; «Шекпэр» колхозта С. Тавак-оол, С. Ош-оол, М. Дутур-оол; Кызыл-Маадык суу-ра Н. Гоним, А. Кунгалал, И. Неча-ев, С. Стал-оол, С. Ямбал болгаш өс-ке-да лекторлар ажылчы чоннардын ортузунга 10-дан 18 хире лекция-ларын номчуп, чонун кол-кол со-нуурган турар айттыларынга долу болгаш чедикши хармылаан берип туралар.

Ажыл-айларга партия комитет-тери, партия эге организациялары лекторлар бөлүктөрүн ажилында доктаамал дузанын чедирип, оларын хуралдарын өй-шазда эрттирер, лекция номчугузынга шынгын кон-трольду тургузарга, бо ажилын чедикшинин болурун практика көр-гүзүп турар. «Большевик» колхозта партком (секретары эш Очур) чогу-на мичаар ажилдап турар. Партком «Билиг» нитилелинин эге органи-зациянын колхозчулар ортузунга чоруур ажилдын планын кылчип, лекцияларын доктаамал номчурун

хандырып, организациянын ажилын партбюронун хуралында дичаап, контролду күштелдирген. Колхозчу-ларга номчан 80 ажал лекцияларын кол теманы колхозчуларын бол-жос бугурулгезинге кижизилген. Куш-ажылдык организациянын бы-жыгаларын болгаш артельдин эконо-миканын көдүреринге улаанган ай-тырылган болган. Колхозта «Билиг» нитилелинин эге организациязы (даргазы М. Чыргал) артельдин кө-дөзө ажил-агый продуктуларын күнү-неге садырынын чыл планын: сүтү—107,6, дүктү—116,1, тараным 8 ажал катан ажал күсөөрүнге лек-торларын ажилынын дээштин сал-дарыг болуп турганы чугаажок.

Районун «Билиг» нитилелинин 9 эге организациязында бактап тур-ар 162 кижиктер чон ортузунга лекция пропагандазын калбартып, политик-массалыг ажилдарын дээш-тин чорууп келгени— районун ажил-агый планынын чедикшинин күүсдиринге хире-херге-биле үлгүнү кижирген. Районун ажил-ишчилери күнүнегө сүт садырынын чыл планын ноябрь 1-де 103,9, дүктү—100,9, этти—79,2 хуу, та-раным 5 ажал катан күсөөтөн.

Иччалза-даа лекция пропаганда-зында чедип кылдырмай турар ажилдар хой. Эртем-атеисттик, комму-нисттик кижизилгеге, мурнакчыла-рын арга-дуржулгазын талазы-биле лекциялар, ол ышка эртем, лите-ратура, спорт темаларында лекция-лар эвөөш номчуттуруп турар.

Чон ортузунга таймлыр-массалыг ажилдар чорууларынга культура ода-лары—клубтар, кызыл булунар чу-гула чери ойнары билингир. Бо ажилдар «Шекпэр» совхозтун Ден-Терезин, Аягыты, «Барлык» совхоз-тун Аксы-Барлык, Хенделен салбыр-ларын, Кызыл-Маадык суурун клубтарында, кызыл булунарында багай чоруп турар. Чижээ, Ден-Тере-зин салбырын клубунга май айлан бээр чугаа 3 катан лекция болган. Райпода кызыл булун ол-ла уенин

иштинде уругушкы шипчалыг туруп келген. Бо фактылар Ден-Терезин салбырда болгаш райпода партия эге организацияларынын (секретарлары эштер Даржа болгаш Шалдыг) бо чугула ажилче кичээгенин коштак-каны тодаргай херечилеп турар-дыр.

Чамдык лекторлар боттарынын хул-азалгенин уткан, чон ортузунга чан-гык-даа лекцияларын номчууван фак-тылар бар. Чижээ, районун көдөзө ажил-агый эргелелин кол инженер-и Г. Сякин, райпо удурукчулары Р. Елисеев болгаш Д. Шалдыг, ыш ажил-агый черин директор М. Се-редин, райкуушкуну культура кил-дизинин эргелекчи С. Сокалал, школа директорлары О. Седен-оол, К. Улепу-оол олар лекциялар, илетке-дер кылбайн келгенер.

СЭП-нин Барын-Хемчик райко-мунун чоокта чаа болуп эркен пле-нумунга лекция пропагандазын чо-роуп турарынын дугайын чугаалаш-кан болгаш ында бар четпестерин буруу шаап көргөн. Илангы лектор-ларын номчуп турар лекцияларын колдууна-ла сүт-бараан фермала-рыга, хойжы бригадалар төптеринге, чурттакчылыг улуг суурларда эртин-туоар, а ырак-уак оларларга мал-чынарга, тууду материалдары белет-кер турар Ак, Кызыл-Тайга, Час-Адыр чижиктер черлерде кижилерге эвөөш болуп турарын, ол-ла черлерге кино, концерттерин болбайн тура-рын пленумга шүтүмүлгөз. Бо чет-пестерин элп азыр арга бисте бар.

Ам бистин мурвууста туруп тур-рар сорулга болза Совет эрге-чагы-рланын 50 чыл оюнга болгаш В. И. Лениннин төрүтүнгенинден бээр 100 чыл болуп оюнга районун ажил-иш-чилеринин күш-ажылчы белеттерилг ужуражырынга дузалажыры, лекция пропагандазынын организациякы дээш-тин салдарын күштелдирер чедип алыры болур.

Х. НЕСТИКЕЙ,
районда «Билиг» нитилелинин
организациязын хармысалагыч
секретары.

Бай-Тайга районун ыраккы «Мал-чын» колхозунда ажил-иш дугайын-да эки чүдүлгелерин черде чугаалап болур. Эркен чылдын мал кыштаг-лаашкынын берге байдалары тур-за-даа, ук колхоз төрүр хойну өстү-реринин планын 102,1 хуу, өшкүнү—106,5, сарымкы—100, чылгыны—108 хуу күсөөтөн. Эштер Б. Дыр-тымына, Д. Маллавай, С. Диртыг олар боттарында быжыгалаан хойларын чүс баш саныннан—90—93 хура-ганын, тыва хойларын бирөөнүн ле-ни 1,7 кг дүктү алган. С. Балгар, С. Кара, С. Чечек, Х. Мижит, Д. Хер-тек олар сарымкы бурузунен хой сүтү сатканар. Колхозчу суурда чаа-чаа туултар немецтин турар. 420 олуттук школаны тууру-биле тулуп турар.

Ажыл-агыйнын ол динилыг өскө-дөзө чедикшилерин, мурнакчы ки-жилер дугайын хойну чугаалап бо-лур. Иччалза-даа кижилер-биле, калдар-биле ажилды чогуур ден-чедерге тургускан, ылангы малчы-лар болуп ортузунга эки ажилдаан болза, колхозтун ажил-агый, культура хөг-жүдөзүнө чедикшилер оон-даа хой болуп ийик. Ол дугайында шы-гыны чугаа колхозтун партия органи-зациязынын өтөт-согулгалыг ху-рамынга болуп эркен.

Тос айлар иштинде 10 мун 562 хойдан, тодаргайларга 129 мун 106 рубльден бо колхоз когаран. Ол бол-за тускай эртемчилер-биле, мал-чынар-биле багай ажилдын түнө-ли болган. Мал ажилына чамдык чалгаа, ак сеткил чок кижилер кире берилгөөн.

Колхозтун баштаар чери, партия организациязын ферма эргелекчи-лерин, бригадирлерден, зоотехник-тер болгаш мал эмчилеринден негел-

де чок ажилдап келген. Иччангаш мал ажилынын дыка хой продукту-ларын чедир берилгөөн. Дүктү бугу-реринин база күнүнеге садырынын планы үзүлгөн. Мал эмчилери азыг-малдарын эмневейн турар. Өлгөн мал-дар дугайында актылар безир шын эвөс тургустунгулаан. Иштинин болгаш тус-түс кижилерин хуузу-нда малы холужуп, колхозтун малы-нын үчүлү будулуп турар фактылар бар.

Мал кыштагалаашкыныга белет-кер чылдын-на четпес болуп келген. Кышкы оларларын болгаш кыштаг-ларын тус-түс малчынарга быжыг-лавааны үй-балай чорукту болдур-гай: кыштаглар урелип, тууду мате-риалдар төтөгелеттинип турар. Мыл-чага чедир он ажал кодан малдын кыштаа чок болган.

Материалдыг чүдүлгелерин бугуру-п турар малчынар дугайында сагыш салдышынын мында кончуг багай. Тоолайында, Барлык-Бажында мал-чынарга аш-ченин болгаш үлөт-пүрүп барааннарын чедирип салды-лар дугайында сельпо, артель баш-таар чери болгаш көдөзө Совет са-гыш салбайн келген. Ол малчынарга почта чедирлгези багай организа-статтынган. Солуннар бир ай болганда келгилер, эмнеге дузаламчызы эки-жизден. Хой-хой малчынар рази-дынавайн турар. Мугур-Аксина почта салбырынын начальниги эш Козлова ажилдакчыларын ажил дээш хармысалагыч бедитпейн, ажил шагында арагалап турган фак-тыларга өтөжип турган. Кызылдын радио дамчыдылганын бо почта чам-дыкта үзүп турган.

Колхозтун партия комитети партия эге организацияларынын, партбүл-терин ролон көдүрө хемчеглерин

комшактан. Эрткея өтөтүтүт үе иш-тиле Каргынны парторганизациязы (секретары турган К. Шомбул) эя-не коштак ажилдаан дугайында шү-гүмчүлөдөр чөптү.

Колхозчуларга болгаш колхозчу-коммунистерге хууда үлөгер-чипек-тиг болурун колхозтун удурутуктары болаар ужурулг. Иччаарга бо колхозтун даргазы эш Эрес-оол чо-нун амыралыгы ханалап кирейин, дыка өрөнгөй өзү-биле ажилдап, хой-нитичи даалгаларын багай күсө-дөп, харын үргүлчү арагалар чорук-че хандып, коммунисттик ашаа хулэ-гезин күсөдирин—партия дамы-рын төлөрүн безир үш ай чедир узамдыктырып турган. Улуг бугал-тер Х. Ендан база-ла үргүлчү арага-лап, ажилга үнөйин турган. Мааза «кузалажыр» деп чылдак-биле ий-үш хонук улаштыр массалыг арага-лаашкын болуп, авария кылып, ав-томашиналар урөп тургулаан. Парт-ком секретары С. Шымыраа, колхоз даргазы Эрес-оол олар ындыг масса-лыг арагалаашкынын соксалдырын улуу, анаа боттары кижип турган-бар.

Бо фактылар болза ук колхозта партия ажилынын кошканын хер-ечини болур. Илангы хун бурунун пропаганда болгаш агитация ажил-дары кончуг четпес. Кижизилгеге ужу-дузанын солун кезээлерин органи-зациялайн, кыску агитациянын делегейи келген. Бо бүгү болгаш өскө-даа четпестерин чайладыр. Со-вет эрге-чагыранын 50 чыл оюн чедикшилеринг уткуур талазы-биле боттук ажилдарын колхозтун баш-таар чери-даа, партия комитети-даа чоруур ужурулг.

А. АДЫГБАЙ.

«Томь-Усинский 7-8» дээр хөмүр даш карьер—Кузнецкийн хөмүр даш бассейниде эң күчүлү болган эки механизаттык карьерлерин бирээ. Бо беш чылдын төмүзүгө чедир ишорон ажык оло-биле зонукто-ла эң оло муң тонна хире хөмүр даштын казар. Карьердин дөрткү унастогунда улуу ажилдары чорудуп турар. Удвас оортан хөмүр даштын ал эвөөр.

ЧУРУКТА: дөрткү унастоктан «ЭКГ-5-И» дээр экскаваторнун экилажы казып, ашкан даш, довуракты автомашиналарда чүдүрүп тур.

А. ХУЗЯРИНИН ФОТОЗ.

СЭТА-нын фотохрониказы.

ЯДРОЛУГ ЧЕПСЕКТЕН КАМГАЛАЛ БАР!

— Ядролуг чепсектен камгалап бар!—деп, Совет Эвилелини Маршалы В. И. Чуйков чугаалаан.—Ядролуг чамдык, рымшыктын зонаында кижилер камгалакчынын херек-селдерин өй-шалада белеткен база оларны ажилдап билер кылдыр өөрчөн азыр болза, боттарынын амы-тымн камга-лап ап болур.

СЭТА-нын корреспондентинин-биле беседазынга ССРЭ-нин Хамааты камгалакчынын начальниги В. И. Чуйков ам хамаа-ты камгалакчынын мурунда тургустунган болгаш хоорайлар-нын база суурларын бүгү чуртукчуларын күсөдир ужу-рут сорулгааларын чыраткан.

Совет Эвилелин делегейин дүшкүрүтүп чоруун чавырыл-дыр, делегейин чаа дайынны болдурбас дээш демиселди шудуру болгаш чайгылыш чокча чорууп турар деп, мар-шал чугаалаан. Иччалза-даа бистин куртувусы шериг со-лашкынынын айымын чапалтырмаан, оон ужурунда Со-вет куртувусе болуучу камгалакчы аргаан быжыгалар, чеп-секти раскө-ядролуг болгаш өскө-даа хевирлерин сайы-рынгайжылар ужура таваржыр турар. ССРЭ-нин Чепсектик Күштери агрессорларын халлашкынын ойтуу шаварыга кезеде белен, ыктыг болза-даа массалыг уузкаашкынын чепсектин чамдык кезин дайыннын четсин дээн черинге шуут четпейн бар деп чугаалап болбас.

Чаа дайынны империалистер өскөдүп үндүрүп кээр бол-за, ол раскө-ядролуг дайын болур. Кызылгавардан муң-мун километр талыгыр ырак хоорайлар болгаш районнар

Совет Эвилелини Маршалы
В. И. ЧУЙКОВ
Хамааты камгалап дугайында

массалыг уузкаашкынын чепсектин дээр зоназынга тавар-жы бээр. Ынчаарда чугула сорулга болза, чурттуг чыгун бол-гаш материалдыг кураамдарын камгалап алмыр болу-боар.

Хамааты камгалап дээр, массалыг уузкаашкынын чеп-сектен чогуу болгаш ууус ажил-агый камгалап талазы-биле, а ол ышка уузкаашкынын болдуна берин болуп одагаларында камгалап ажилдарын чорудар талазы-биле ний-ти куруненип чуртка боттандырып турар камгалап хемчег-лерин системасы-дыр. Бо—нарын болгаш хармысалагыч ажил-херек, чүгө дээр, чугаа ядролуг эвөс, харын база хи-микти болгаш бактериологтук чепсектин уузкаакчы фактор-лардан камгалакчыга белеткер херек.

— БО АЖЫЛ КАНЧААР ЧОГУП ТУРАРЫЛ?

— Кичээгенин хамыктын мурунда бүгү чоңу белеткээ-

ринче, бодун камгалакчы болгаш чоогунда кижилерге дуза-ламчыны көргүзүп билеринче улаандырып турар. Бо тала-зы-биле чугула роль партия болгаш совет организацияга, хой-нитини организацияларынга, министерстволарын, бугурул-гелерин, колхозтарын, совхозтарын, албан черлеринин, өөредилге черлеринин удурутуктарында хамааржып турар. Бугурулгелерге болгаш албан черлеринге-даа база ол ыш-каш чурттан турар черлеринин айы-биле-даа ажилчылар-нын болгаш албан-хакчыларын, бүгү хамаатыларын өөре-делгезин кайы хире план өзүгар болгаш үргүлчү чорудуп турары бирги залгеге оларын удурутуктарында хамаар-жыр анаар.

Хамааты камгалакчы, ылангы бо талазы-биле билиттерин пропагандаларын чамдык черлерде чедир үлөсөп корбейн турарын туолуунга чедир ажим эртери эргекке чугула. Бисте өөредилге болгаш массалыг литератураны үндүрер ам дээринде болур-чогуру-биле эмгелеген, парадла, кино, радио, телевиденин коштак ажилтан турар, профсоюз болгаш комсомол организациялары, «Билиг» нитилели, чо-гаалдык эвилелдер бо херекке кедергей коштак кижип турар.

Камгалакчы коллективтин болгаш хуузунда херекселде-рин ажилдап билбес кижин дайыннын ядролуг халлашкы-нын үзүндө берге байдалга таваржыр, ол болуучу ажи-лын камгалап, экилге-даа дузалап тийгээс деп чүшөп бистин чуртувустуг хамааты бурунуге таймлырлар херек.

(Эгез № 268 «Шында»).

ҮЖЕН БИРГИ ЭГЕ

Печенкиндин чамы терде мынды: отутул көлгөн доран-на тура талаан. Ардымга соок чывар кээп турганым эскерип каан. Бийдыг-даа болза аякка сонгамы халбаан. Бажында келер идиал кийр тешкен, дүрөн-дүргөн шымчын, сууа халалы алган. Оң соолда. Касыга ирейин кулуп каан соок суу-беле тулган, иди-кенин кеттигеш, суугудай мүн эс-кеш, шырач теменин алган. Касыга ирейин белеккен темн ону чымыртыпкан.

«Соок хатты бир эскерер, кият темн бир эскерер, калдыг эздентиг апарганым бо чор?» — деп, Михаил Петрович элдесинин боданган. — Аарыксап турарым ол бе? Аам на-зым дөгү олурары ол ирги бе?

Печенкин бо бажында Монгуш Дүктү-Чокович-беле кады чар-тын чып чыган чурттаа. Бичал-а-даа олар кийинки ийилең олуруп турганым ховар. Касыга келсе эрте-жик-ле чыдып алып, а эртең да бажында-ла мыдай болур. Шаг-паздала тура дага араттар мыңар чурттап чадчыккан. Михаил Петрович оң чыдаганым билер: келсе тодул мал аалче эртелер, а эртең, ченин ховдур келгенде алар болган, одарже тырмырмыр. Парторг боду келсе орай удуур, эртең болганчок-ла сончап каар.

Сууруң төөн талазында даг ба-

жында дээр көк эвес, ак-сарыл кы-ны берген турган. Оон бир терел со-гуналалып үнгөш, оотпакан ине дег-ылдаш дээн. Адаа улашкан өскө хе-релдер бүгүрүшкөн суг дег болган. Каракты чычырканттыпкан, күс-кү аяк хуу хуулауруп үнүп келген. Оң херелдеринге Касыга ирейин бырышкан кара-хуең арым чаза-лып, чалымтап, каттырмаз кел-күткен.

— Бичемден тура-ла үнгөн хууңу-дык-ла магадар мен ийн. Монгуш Дүктү-Чокович — деп, Печенкин чурттаа.

— Аас-кыжыктыг кийи-дир сая, дунмакым — дэп, Касыга прей дорын эргилдир көргүдө, сымдас азып артып калбажык ирги бе диген мыпаш, караан сыгдыттыпкан тур-ган. — Мен бичемде мындыг-андыг тү-вөн ожаас-даа чордум. Дөгүтү угайы доңгайып, яе үдүп өттүр чырык көрүп деп түвө ол. Дээрке-даа көргө мунган, харыта, сары, дэп деп дорон куштар хаалган турар, ховуңу кушактары оон корткаш, кийикте тынжырмаң, эер корткаштык чүктөш, аттан чаа койгулап каар чыгып түвө болган.

Чере-даа көргө мунган, бай фео-дал, кам, лама теригидең, кийилер кушактаң дора коргун чорур тү-вө. Хуңуң чырымы мен хей-ле чыл-дар эртеңде эскерип чорур апар-ган мен. Бо чырыктың тер кырында ам-даа та чеже сая кийи көрбөй чорур, билдинмес. Бистиң ажылы-

мыс, чедишкенимис биске херектиг, ооң-беле кады ол хей сая кийиниң база караан аямдар боор-дур ийн. Касыга оонактай чырып алган мыжын чып берген. Михаил Пет-рович токтар балдым алган, улу-ууг токтарым чырып эгелеш. Олар мыңар бир шаң хире аякы-даар, ооң соонда колхозче аялдап чорур турган. Дүгүрүкү туулаш-паз-даа, түвө-даа мынташпас, ол хире-де мыңар чачымы алган. Олар мыңар өлдүткөсө түвө-дир.

Бир-ле катан Печенкиндин каби-недиге кызыл шокар аржыдыг, оонак ховдур көрүштүг, ээлтир шимчөөшкөнөргит тараш херезең кырып келген:

— Дарга, силер кайда чурттап тур силер?

— Канчаарыңар ол?

— Михаил Петрович мындыг көргөн. Херезең оон ожаас-даа, натты-рымазавымаң. Эпчок кынып кел-ген.

— Амдыкында аалчылар доктар өрөлдө мей.

— Аалдык болушар турар мык-жык? Сууруң ээл эвес болура, хуңуңу ууң-даа түвө мыйлаан. — Кайын мындыг боор — дэп, Ми-хал Петрович хордай берген. — Ону чорурар ол? Чогум кым силер мын-дыг?

— Акша алмдык, менээ келер си-лер — деп, херезең каттырмаз. — (Сайлык, Сайлык) дээр силер. Бо

уадаа база-ла силерге ажыктыг ту-гаа болуур мыпаш. — Чыгарым мыр — деп, Михаил Петрович ширин сөзгөн. — Ажык чурер хире эвейн-дир мей. — Ха-а! — деп, Сайлык хараа-аан. (Партия даргазы кийи мындыг жымчак болур деп бодааан мен. Бир эвес чуртута түвө сөзгөң бол-дурма, канчаар силер, мыңаш? База сымыртып силер бе?)

— Көргө-ле бис...

— Силерге ийн өрөң бажыңды түдүп бөрүн маңаар болуудара, та канча белең болур, ийн-үш чылдан ара чок-ла боор. Дарта чадган ба-гун өкпө дээр. Мыңаган силерге мен мында бир кырган-беле чуга-лажырың сумелен көрөй. Хөңкүге чааскан чурттаары берге мыпаш болду. Ашак болза төлөнтүг, өзүлү-ла кийи түвө.

— Кым боор ол?

— Монгуш Дүктү-Чокович.

— Чыгарым, Сайлык — деп, Пе-ченкин өрүң хон берген. — Канча сагымаан кийи боор мей? Кандыг-даа болза херезең амытаным чү-рө чыгып ден түвө бо-ла-дыр. Че-тирдим.

Сайлык каттырыпкан, өскө түвө-даа сөгөвөй, чыгып көчүтү чү-рүп үнө берген. Оң соонда хаалаг ирлап чыдып калган. Михаил Пет-рович анык херезеңиң чыңып чаптап бодол олурган: Сайлык ба-рык-ла он сес харыг кымыжакыг болган.

Михал Петрович ийн хуу чыгып-дып келген. Касыганың чыныга баргып, белекениң көп-көп, өскө айттыр салган, соок каар турган. Сайлыктың чыныга база баргылаар: ооу улуг тынган, самбын шак-кылдып, суук чараш салааларып карапалды олурар.

Дүгүрүк бот, дүктүг баш дэп, Михаил Петрович үш ду-гаар хуңуң дүш сөзүңдө ашак-беле чугаалашкан. Ол ой-де Сайлыктың сымт дүш катымын дыңал каан. Монгуш Дүктү-Чо-кович ол орус эри туралы-беле хуңуң алган: шовуң түвө мынтавас боду хөереп, баар каар башта-нып, каттырып, чуртуп каап олур-ган.

Оон бээр-де Касыга биле Печенкин ийн кады чурттап, аламы биле огу дег аразында суг апкас болу бер-ген.

Баштайгы дүвөңдө Михаил Пет-рович дүш дүжөө. Халыг шокар хептиг анык кым сымныг мын

ырап, сым бажында хараш, хара-чыгыңың кашагайы-беле дээр-леп каап, сымның эткири-беле кий-гырып каап турар болган. Михаил Петрович оң дүлөзениңте алап, сүрүп чүгүрүп каан. Бичал-а-даа оң мага-боду элбес, мың дег бол-ган. Кым дег бажында бараанал, дедиң арыг дүлөзүң эриң дедиң-дир маңагылаар, эриң бажы дедиңер мындыг.

Дүжү канчаар төнгөн Печенкин сактып чадашкан. Демги кыстың бүтү-ле хевари Сайлыкка көчүтү дөмөй болганым даартамында эске-рип каан. Черле сагыш дөстүмөй кел-геш, кассиринг чыныга баргып, ол дугайы ойнай-сыдай чугаалаан.

— Канча барган кийи ийн мен, мындыг дүш дүжөм ийн — деп, ол кемине аарак сөгөдөн.

— Та дүжүңер мынды болган чү-рө, та касси ады турарың ол, дү-дүлүл аргам чок — деп, Сайлык хе-релден доңгун харылаан. — Мээң дугайыда үш-үдүрү түвө бодаа-а силер, Михаил Петрович. Мен дээр-силерден каш хар улуг, амдырды-дың арым аямыд, чырык чеге баштай баскан, чылбай сугу баш-тай ишкен утбаңар-дир мей. Эки сөстү эги аямыд арта каап, сөт-кылым бажыңгырып, багай сөстү бажым аямыд шыдап, ажит-ка-ры сагымаан чорур кийи боор мей. Моон өскөр чугаалап шыда-вас мен, анык мыпаш болза, келдер-ден хайрылар силер.

Чоргаар херезең Михаил Пече-нинкин чурттаар чери мыңар та-лыштырып берген, ажыр-ара сетки-мын оон хорулу берген. Ам Касы-га-биле кады аямыд тура, чүгө-дө-ийик, Печенкин ол дугайы бодол турган. Мындыг кайтамга ашакы уураштырып кааныңың уаңу ө-рүп турганы ол чадаас.

— Бистиң чедишкенимис чамбы дигит адым чонуга орутук чы-дар, хуң-беле дөмөй түвө ол — деп, Монгуш Дүктү-Чокович уламчы-лаан. — Ол дугайы мында бир шү-дүкчү ол солуга көчүтү шың би-жөөң чорду ийн.

Өнүк-беле дегне ишкен Чарык аяк сусуң бөзип Шары аяк аяк дүжө. Өнүк-беле кады конган Оңгар терде чалдыр бөзип Ордулаң-даа артын болур. Ийн өнүк — чыныг салым. Ийн кузед, быжыг сорул. Иштин хову, артыг хову — Ижэтиңмес арың байлак. Тей дег тараа — тей дег шыңда.

Дешилгениң мерген тейи. Айта туржук Венера баар Ажы-тоңге угаан болур. Коммунизм орун тыгар Колониге айткыч боор! — Чеп-тур оо! — деп, Михаил Пет-рович дөткөн.

— Ча, Миша, мен фермаңче чо-рунтай — дэп, Касыга плажым ал-гаш, кудумчуңу кулу алы тавар бажы бөдөлгөн.

Михал Петрович боданын тур-ган. Талыг сактып, далай чокка до-гааштырып келгөсө, Тесеккейиниң веел биле кырган Касыганың сөт-дөн чүдөдө дүгүтүп турар мын-дыг. Оларын кайымың-даа домаа «тараа» деп өскө бөлдүрөшкөн.

«Мен ырак кыштапта торукла, ма-наа бир-ле түвө болган-дыр, чү и-ргил ол?» деп дүгүрөп бодамышаң, Михаил Петрович контораже чоруп-кан.

Конторада кийи эвейп болган. Каш кийи-беле меңдөжөргө, олар-нын уяны көчүтү, уурук-суурук ха-рылаан. Колхозтун ийн санагымын бажым бөзип көдүрбөң. Хову бө-дөдө Салак оңу ырактан оон эр-те берген. Дандарын кийибде эв, үш-баш чок халаан сазынарың бу-дур херезеңиң келетери-беле багырып каан. Сазынарың орту-анда билдириниң чыккан, оон алаанда улуг үкүттер-беле «Сай-лык» деп каанын карак ужу-беле эскерген.

Михал Петрович бодунуң каби-недиге барган. Чүңү-даа кымыр аа-тымылбас, алаа-ла сагыш дала-жы мындыг. Шагыңче көрүп ал-гаш, чөбү минута хиреле алба-нык олурган, оон база-ла үнө халаан. «Тараа, тараа, тараа» деп сөстө оң сагымаан катан-катан кийи. «Эң куңга дамыктап турган, Саякчи-дан дамыктап турган, Саякчи-дан биле колхоз даргазымың өрө-дөрнө көрүдөш, дедиң ол келген. Ам үжөн минута олурар деп шит-тирлеп алган.

Алар Чорбаа кырып келген.

— Экин, Андрюша. Чү болуу тур?

Печенкин база-ла кызы көргө.

— Людмила Степановна улус ор-ганнастап чоруп тур.

— Кайнаар?

— Чинге-тараа кезер дэп.

Шалтан кыры халып келген:

— Экин, Михаил Петрович. Ана

халап болган болбас ийн бе, даг.

Ужуда чинге-тараа калбарып чы-

дыккан. Хайыран тарааы канчап чеге каар боор: агроном. Чорбаа ашак суглар хов кадымы-беле кө-зөр дийшен-дир. Школяник башкы-ларын база дийш, өөрөңкчилер-биле кады баарлар-дыр.

— Дандар кайлаа? — деп, Печенкин далайым айттыган.

Андрей база-ла «онга карааче көргөн.

Шалтаның үнү демгиздене-даа чарт дийнаган.

Агроном бурундаа хуң комбайн херек деп неген келген болгай, Ми-хал Петрович. А даргазы дедир-ленгеш чыдыккан: ам тараам ба-рып ушканы ол-дур. Ооууңу аямын бажым, бажыңдыа бузуп чыдыккан кийи-дир ийн, дарга.

Андрей олче дигит кара көөр хөң-ү чогу-беле көргөн, мычалаа-даа түвө мынтавас, дарыганың тут-тууң эрттирп каан.

Михал Петрович хевн кеттигин алган. Конторадан үнө бөтпөдө са-накчыларың өрөлин база катан бакылкан. Уууг санагың ону бо улаада эскерип каан:

— Дага, ашактар ап алмдыр, Сай-лык мында арттырып каан чүтө Кассада өскү көпөк-да арттыр-баан, а боду район төзүңче бады барды. Эмчиге кырып мен дээр-дир.

— Канча барганы ол?

— Канчамаа-даа. «Билдирини-кенин кийип каан мен, ам бар-гаш кадымың дугайында ажит бижи өскөр мен» дээр болду, би-черде ужурун билбедим.

Печенкин шалыңы алган, конто-радан үнгөш, Дандар сугжа базы-кан. Школа чанында ийн машина доту урулар үнө келген. Терге-лит аштар ховуңу үнө орук-беле шуужулаң. Тесеккейин азамы би-ле Касыга ирейин чурттааның ут-камы Михаил Петрович эң тодасы биле билген. «Тарааы көргөткөсө дэп, бар-ла араларың херезең о-лаар. Ону кол кадымың-биле ке-зир бурун шалың артамы-дир, мы-чалаа-даа ам канчаар: бо чорук сөд-үгү катан болгай, турарын чеди ал-дыр алаар. Бийдыг-ыңды» деп, Михаил Петрович боданын чорчан.

Күсүк борагай дээрле улуг ал-ды-сараала хуң чылбайың чы-нап турган. Дедир канкан соок са-гың хуң херезеңде септмейн, ту-разында боралтамышаң, кийини оон-мооа соопалдым ал келгилер. Курьак чының сонгалаттай бер-ген ол.

(Уламчылыг).

Чанлык дег динмирер үнгөн соонда...

Октябрьның социалист Улуг революция-нын тийлээнин 49 чыл оон байырал эртти-ривис. Россияның ажилчынары, тараачынары болгаш солдаттары дарааткан бүгү улустарың баштыңың Владимир Ильич Ленинге баштадып алгаш, лалиталистеринг болгаш помещиктерин кийи көөр хөңү чок хаан казан дүмүргөш, Со-вет эрге-чагырганың догуназына чарлаан. Улусчу совет эрге-чагырганы хан төгүшүңүң түлүчүсүңарга, улуг ногаарла табырып тур-гаш, чаалап алган бис.

1917 чылдың февраль революциясы Николай II хаанын дүжүр-даа буржуазия болгаш помещи-тер Тур казакты тургу-зуп, эрге-чагырганы бот-тарың холуңга алган-нар. Олар хааның поли-тиказын уламчылап, им-периалист дайыны уламчылап, бистери — солдаттарны, бистер ыш-каш амыл-ишчилер — немец амылчынары болгаш тараачынары кыргып-хыдырыңче ал-бадал турдулар.

Бичан мен хааның Россиянык ак шеринге турдум. Бистериң хоргадап турган оңулары-вече болышевтеринг идеалы улам сиңигип, болышевтер бистерге беседалары кылып, «Оң-гу шыны» деп солуну биске экеп берип турган-нар. Ол солунга — ук дайының кымга ажын-ду-залыг болуп турарын, Россиянык ажилчынары болгаш тараачынары чуну чеди алдыр дээр де-мисеип турарын билип турган.

Бир-ле катан бистиң оңулуусу шаанаа унтер-офицерияс турган Строгановтук (оң Путилов-тук ажилчын болышевтеринин хуураалыңге турганым соонда барып билген бис) чеди кел-генин сактып тур мен. Строганов мурнада каап чоран пөгөнү-даа чон чорук, митинг болган черик индирген үнүп келгеш: «Штер солдат-тар! Тур чакан буурап дүшкен. Ажилчынар, та-раачынар болгаш солдат депутаттарың чаа чазан тургускан. Эрге-чагырга чонку холуңа кирген. Бистер ам ону камаалаар умурлуг бис, ам бодулуусту. Кызыл гвардиявысты тургуз-ар умурлуг бис. Аңа эки-тура-биле бижидер кийи-лер кымнар ирги?»

Чүс-чүс солдаттар, ооң иштинде мен Кызыл гвардиянык отрядтарыңа бижиткен бис. Гдов хоорайга (Ленинград областа) бистиң отрядымыс чеди келген, бисти ВЦИН-тиң кеңигүнү Ян Фабрициус уткуп алгаш, Совет чазактың — Улус

комиссариядының Советиниң даргазы эш Ленин ат салган Тайбың дугайында Денредин, чер ду-гайында Декредин таныштырган.

Бистиң өөрүшүвүстүң кайи хире хайыңып турганын сактыры бөзип берге-дир. Чанлык дег ура динмирер үнгөн соонда, дээрме бистиң бөрт-теривис эстеп үнүп турган. Бичал-а-даа бистиң анык республикамыска уадр Антантыңың 14 ку-рунелери болгаш иштикинң контрреволюция-лары Юденичтин, Деникинниң, Колчактың, Вран-гелдин ат шериглери халдаан.

Коммунист партияга, Улуг Ленинге уадрткан бистиң улузүвүс аар-берге түлүчүсүңарга да-шы-ты эжелекчилери болгаш иштик контре-волюциялары чылча шалган. Билиңты совет чеге бистиң чануу-вусту арыг ханы эвээш төгүл-

ген. Совет улус бодуңуң улусчу эрге-чагыр-зым зигит алгаш, мурнакы чаз үлөтүрүп тургузуп, нөдз ашыл-агының деңилең кестүп көрбөзүн-биле хөгжүткен. Социалист чаа кул-тура, эртем-техника тургустунган, бистиң чурту-вус коммунизм тургузушкунуңуң калбак оруу-че кирген. Ам бистиң улузүвүс космо-дегемин шингээдиң ап турар.

Бистерге, ховчун салгалдык кийилеринге, Со-вет эрге-чагырга дээр холга боо-чепсенти тутнаш, түдүчүп чоразан кийилерге, октябрьның херезеңге үлүүвүс халас барбааны өөрүнчүг-дур. Бистиң салганчыларымыс эң чөптүг нитилел — комму-низм үзүндө чурттаар болгаш бистиң херезеңи уламчылаар. Ол нитилелди Совет эрге-чагырга дээр боттарың амы-тынын берген кийилер кү-зөп чоразан.

Совет эрге-чагырганың 50 чыл оон бол-гаш оң үндөзүлөңкчи Владимир Ильич Ленин-ниң төрүтүңгенинден бээр 100 чыл болуу оон чүгө совет кийилер эвес, харын депшилгелг бүсү кийи төрөлгөтөн демделген эрттирер деп тур-дар. Коммунизм үзүндө чурттап, аялдары дег-ындыг аас-кежи каа-даа, наман-даа турбаан. Бо улуг чагай үүлени боттаңдырып турар совет чонунуң маадырыг нүш-ажылыңа магадан, Улуг Октябрың эге-чадазын тургусчуруңа эвээш-биче-даа киржилгелг болганымга өөрүп тур мен.

1917 чылдан эгелен Кызыл гвардиянык эки-турачымыс чоразан, персоналыг пенсионер.

Я. КОЛОДЕЙ.

ШЫН солунну чагыдып алдың бе?

Номчукчулар! Бистиң солуну-вусту чагыдып алыңар!

1967 ЧЫЛАДЫҢ

ЧАГЫЛДАЗЫ РЕСПУБЛИКАНЫҢ БҮГҮ ЧЕРЛЕРИНДЕ ЧОРУП ТУРАР.

«ШЫН» солун — Коммунист партиянын болгаш Совет чазактын политиказы-биле, шидтирлерин-биле, Совет Эвилелинде-бол-гаш бүгү делегейде чугула болушкуннар-биле, а ол ышкак коммунизм тургузушкуну-нун айттыргалары-биле, совет улустуң со-рулгалары-биле номчукчуларны танышты-рып, ол сорулгаларны күүседиринге дуза-лаар.

Солунну чагыдып алырының саны кызыгаар чок.

ЧАГЫДЫП АЛЫР ӨРТӨҮ:

чылда—6 рубль,
6 айда—3 рубль,
үш айда—1 рубль 50 көпөөк.

«ШЫН» солун — республиканын ажил-агай болгаш культура тургузушкунунда чедишкенин, ажилчы чоннарың амы-дырал-чуртталгазының чагайжыдылгасы-ның дугайы, республиканын амыдыралы-ның бүгү адыралында мурнакчыларын дугайын номчукчуларга чугаалаар, а ол ыш-каш эртем-техника талазы-биле тайылбыр-ны, сүмелерин бээр.

Чагыдылганы харылзаанын бүгү конторалары, салбырлары, бүдүрүлгелерде, организацияларда, колхозтарда, совхозтарда хөй-ниити төлөөлөк-чилеря хүлээп ал турар.

Беш миллион ойнап алышкыннар

1966 чылдың ноябрь 16-да Налуга хоорайга 1966 чылдың акша-барзан лотерейының (сесси үндүргөниң) талазы-биле ойнап алышкыннарның тиражы болур.

Тираж «Москвич» дээр автомобильдерни, мотоциклдерни, мо-педтерни, магнитофоннары, радиоприемниктерни, хевистерни, шаптары, соодучуларны, хеп чуур машиналарны, чоораннары, аржылыдарны, балыктар азы-буру херекселерин ойнап ал болур. Эт-бараандан акыда, 80 рубль түңгө чедир акшаны-даа ойнап ал болур. Никити-биле 5 миллион 520 муң ойнашкыннары та-варыштырар.

Лотерея билеттеринден садып алыңар! Ойнаашкыннар тиражыга киримизер!

АЖААЛГА НАССАЛАРЫНЫҢ ЭРГЕЛЕЛИ.

НОВАЯ 15-ТЕ

«НАИРАЛ»: «Даш арназында» 10, «Кийги» 11.35, 1.40, 3.45, 5.50, 7.55, 10 шактарда.

«КАА-ХЕМ»: «Диги амытаннарның делегейинде» 10.30, 2.30, «Роз-мари кыс» 4.30, 6.30, 8.30 шактарда.

«ЕНЕСЕЯ»: «Билдинмес солдат» 10, 2.40, «Изиг дал дүш» 12, 4.40, 6.40, 8.40 шактарда.

«ВОСТОК»: «Тага десантызы» 3, 6.40, «Монода Анна» 4.50, 8.30 шактарда.

Кызыл, Шегинев — Крайчеко кудумчу, бажы № 3. ТЕЛЕФОННА: Редакторун 24-63, редакторун орадакчыларынын 35-24, 25-38, харысаталыг секретарынын 23-35, партийжи амылгал кылдызын 23-54, агитация болгаш пропаганда кылдызын 37-13, кааа ажил-агай кылдызын 21-47, үлөтүр кылдызын 22-64, чааа, ажилчын болгаш сөдзө корреспондентилер база совет тургузгү болгаш амылгал кылдызын 21-27, иштик информация кылдызын 20-60, бухгалтериянын 31-75, корректорларын 27-41, Солун келбей баргала 32-75 телефонча долгас.

Тыва АССР-нин Министрлер Чөөлүлүгүн чанында Паралла аргелдиниң типографиязы.

ТС-01256.